# การเพิกถอน "มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น" จากการเรียกประชุมไม่ชอบ: วิเคราะห์ฎีกาที่ 6555/2567

โดย เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด

> เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

**กฎหมายและคดีที่ใช้อ้างอิงในบทความนี้**

1. ป.พ.พ. มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง: อำนาจกรรมการในการเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น
2. ป.พ.พ. มาตรา 1195: สิทธิของกรรมการหรือผู้ถือหุ้นในการร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่
3. ป.พ.พ. มาตรา 1160 และ 1161: องค์ประชุมกรรมการ และมติคณะกรรมการต้องถือเสียงข้างมาก
4. ป.พ.พ. มาตรา 1162: การนัดเรียกประชุมคณะกรรมการ

*แนวคำพิพากษา: คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 (ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ คดีหมายเลขดำ พณ.50/2566)*

## ปัญหาที่พบบ่อยในบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นขัดแย้งกัน

ในบริษัทจำกัดที่ผู้ถือหุ้นแต่ละฝ่ายถือหุ้นในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เช่น 50:50 หรือ 51:49 มักเกิดสถานการณ์ที่ฝ่ายหนึ่งต้องการถอดถอนกรรมการของอีกฝ่ายออก แต่รู้ว่าหากนัดประชุมคณะกรรมการจริงๆ กรรมการฝ่ายตรงข้ามจะโต้แย้งหรืออาจไม่เข้าร่วม จึงเลือกใช้วิธีส่งหนังสือให้กรรมการแต่ละคน "โหวต" ทางเอกสารแทน



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 ตอบคำถามนี้อย่างชัดเจนว่า วิธีดังกล่าว **ไม่ชอบด้วยกฎหมาย** และทำให้การนัดเรียกประชุม การประชุม และการลงมติที่ตามมาไม่ชอบด้วย จึงมีเหตุให้ศาลเพิกถอน

## ข้อเท็จจริงในคดี

บริษัท จ. มีกรรมการ 3 คน ผู้ร้องถือหุ้น 25,000 หุ้น ผู้คัดค้านที่ 1 ถือ 24,999 หุ้น และผู้คัดค้านที่ 2 ถือ 1 หุ้น จากหุ้นทั้งหมด 50,000 หุ้น แทนที่จะนัดประชุมคณะกรรมการเพื่อลงมติเรียกประชุมวิสามัญ ผู้คัดค้านที่ 1 เลือกส่งหนังสือลงวันที่ 15 มกราคม 2563 ให้กรรมการแต่ละคนทำเครื่องหมาย "เห็นชอบ" หรือ "ไม่เห็นชอบ" แล้วส่งกลับภายใน 7 วัน โดยจะนำผลมาสรุปในวันที่ 23 มกราคม 2563

ผู้ร้องรับหนังสือแต่ไม่ตอบกลับ ผู้คัดค้านทั้งสองจึงสรุปว่ามีมติเสียงข้างมาก 2 ใน 3 เรียกประชุมวิสามัญ และต่อมามีการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ซึ่งมีมติถอดถอนผู้ร้องออกจากการเป็นกรรมการบริษัท

ลำดับเหตุการณ์สำคัญ

| วันที่ | เหตุการณ์ |
|---|---|
| 15 ม.ค. 2563 | ส่งหนังสือให้กรรมการทำเครื่องหมายโหวต กำหนดส่งคืน 22 ม.ค. |
| 23 ม.ค. 2563 | สรุป "มติเสียงข้างมาก" ให้เรียกประชุมวิสามัญ: โดยไม่มีการประชุมจริง |
| 16 ก.พ. 2563 | ประชุมวิสามัญ: มีมติถอดถอนผู้ร้องออกจากกรรมการ |
| ศาลฎีกา | พิพากษายืน: เพิกถอนการประชุมวิสามัญและมติทั้งหมด |

## หลักกฎหมายที่ศาลฎีกาวางไว้

ศาลฎีกาเริ่มต้นจากตัวบทมาตรา 1172 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

> "กรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควร"
>
> : ป.พ.พ. มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง

ศาลวินิจฉัยว่าคำว่า **"กรรมการ"** ในมาตรานี้หมายถึง **คณะกรรมการ** ทั้งคณะ ไม่ใช่กรรมการเพียงคนเดียว และเพื่อให้ "คณะกรรมการ" มีมติเรียกประชุมวิสามัญได้ ต้องดำเนินการตามลำดับดังนี้

| ขั้น | ขั้นตอน | กฎหมายอ้างอิง |
|---|---|---|
| 1 | กรรมการคนใดคนหนึ่ง **นัดเรียกประชุมคณะกรรมการ** (ควรระบุวาระให้ชัดเจน) | มาตรา 1162 |
| 2 | กรรมการ**ประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความเห็น**เกี่ยวกับการเรียกประชุมวิสามัญ | มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง |
| 3 | **ลงมติ**ด้วยเสียงข้างมากของคณะกรรมการ | มาตรา 1161 |
| 4 | จึงจะ**นัดเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น**ได้ | มาตรา 1172 |

หัวใจของหลักนี้คือ แม้กฎหมายไม่ได้กำหนด *รูปแบบ* ของการประชุมคณะกรรมการ แต่ "การประชุม" ต้องหมายความว่ากรรมการ **ต้องร่วมกันปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น** ก่อนลงมติ การส่งหนังสือให้โหวตรายบุคคลโดยไม่มีการถกเถียงร่วมกันจึงไม่ตรงกับความหมายของ "การประชุม" ตามกฎหมาย

## วรรคทองจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567

ด้านล่างนี้คือถ้อยคำที่ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้จริงในคำพิพากษา ซึ่งนำไปใช้อ้างอิงในทางกฎหมายได้โดยตรง

> วรรคทอง 1: นิยามของ "การประชุม" คณะกรรมการ
>
> "เป็นกรณีที่กรรมการของบริษัทต้องร่วมกันในการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะประชุมก่อนลงมติว่าจะเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นหรือไม่"
>
> : คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 (ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ)



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

> วรรคทอง 2: การส่งหนังสือโหวต ≠ การนัดประชุมคณะกรรมการ
>
> "กรณีจึงมิใช่เป็นการนัดเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อลงมติให้มีการเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ทั้งไม่มีการประชุมปรึกษาของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าว เช่นนี้ แม้ผู้ร้องจะได้รับหนังสือแจ้งให้ลงมติเพื่อเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น [...] ก็ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการนัดเรียกประชุม การประชุม และการลงมติของคณะกรรมการให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 โดยชอบ"
>
> : คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 (ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ)

> วรรคทอง 3: การประชุมประจำเดือน ไม่ใช่การประชุมตามมาตรา 1172
>
> "ประกาศกำหนดวันนัดดังกล่าวเป็นเพียงประมาณการวันนัดประชุมคณะกรรมการเท่านั้น เพราะยังอาจมีการเลื่อนหรืองดประชุมได้ ทั้งเป็นการประชุมเกี่ยวกับการบริหารงานทั่ว ๆ ไปของบริษัท ไม่อาจหมายความรวมถึงการประชุมคณะกรรมการเพื่อมีมติเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 1172 วรรคหนึ่ง"
>
> : คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 (ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ)

> วรรคทอง 4: ความไม่ชอบลุกลามถึงมติทั้งหมด
>
> "เมื่อมติคณะกรรมการเสียงข้างมากที่ให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของบริษัทแล้ว ย่อมทำให้การนัดเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ตลอดจนการประชุมและการลงมติที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นการไม่ชอบด้วยเช่นกัน กรณีจึงมีเหตุให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นและมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น"
>
> : คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 (ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ)

## ผลทางกฎหมาย: ความไม่ชอบส่งผลต่อขั้นตอนที่ตามมา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเมื่อมติคณะกรรมการต้นทางไม่ชอบ การนัดเรียกประชุม การประชุม และการลงมติที่ดำเนินการต่อเนื่องมาไม่ชอบด้วยเช่นกัน ดังแสดงในแผนภาพด้านล่าง

> ผลทางกฎหมายที่ตามมาทั้งหมด
>
> มติคณะกรรมการไม่ชอบ → การนัดประชุมวิสามัญไม่ชอบ → การประชุมวิสามัญไม่ชอบ → **มติถอดถอนกรรมการถูกเพิกถอน**



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

## นำไปใช้เป็นบรรทัดฐาน: ใช้ฎีกานี้ได้ในสถานการณ์ใดบ้าง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567 สามารถนำไปอ้างอิงเป็นบรรทัดฐาน (Precedent) ได้ในสถานการณ์ต่อไปนี้

| สถานการณ์ | วิธีใช้ฎีกานี้ |
|---|---|
| ถูกส่งหนังสือให้โหวตเรียกประชุมวิสามัญโดยไม่มีการนัดประชุมกรรมการจริง | อ้างว่ากระบวนการไม่ชอบตาม ป.พ.พ. มาตรา 1172 และฎีกานี้เพื่อ**คัดค้านก่อนประชุม**หรือ**ร้องเพิกถอนหลังประชุม** |
| ต้องการยื่นคำร้องขอเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1195 | ยกฎีกานี้ประกอบคำร้องเพื่อแสดงว่ามีแนวบรรทัดฐานที่ศาลเคยเพิกถอนในกรณีลักษณะเดียวกัน |
| ฝ่ายตรงข้ามอ้างว่า "มีการประชุมประจำเดือนอยู่แล้ว" จึงถือว่ามีการประชุมกรรมการโดยชอบ | อ้างฎีกานี้ว่า การประชุมทั่วไปเพื่อบริหารงานไม่สามารถถือเป็นการประชุมเพื่อมีมติเรียกประชุมวิสามัญตามมาตรา 1172 ได้ |
| ต้องการวางขั้นตอนการเรียกประชุมวิสามัญให้ถูกต้องตั้งแต่ต้น | ใช้ฎีกานี้เป็นแนวทางตรวจสอบว่าขั้นตอนของตนเองครบถ้วนตามที่ศาลกำหนดหรือไม่ |

## วิธีอ้างอิงคำพิพากษานี้ในทางกฎหมาย

เมื่อนำคำพิพากษานี้ไปใช้อ้างอิงในหนังสือทางกฎหมาย คำคัดค้าน หรือคำร้อง ควรระบุดังนี้

> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ **6555/2567**
>
> ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ คดีหมายเลขดำ พณ.50/2566
>
> ที่มา: ฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา deka.supremecourt.or.th

**หลักที่ได้จากคำพิพากษา (Ratio Decidendi):** "การที่คณะกรรมการจะมีมติเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง กรรมการของบริษัทต้องร่วมกันในการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะประชุมก่อนลงมติ การส่งหนังสือให้กรรมการลงมติโดยไม่มีการนัดเรียกประชุมและปรึกษาหารือร่วมกัน ไม่ถือเป็นการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการโดยชอบ"



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

## กรณีกรรมการฝ่ายหนึ่งไม่ยอมเข้าประชุม: ทำอย่างไร?

คำถามที่พบบ่อยคือ ถ้านัดประชุมคณะกรรมการแล้ว แต่กรรมการอีกฝ่ายไม่ยอมเข้าร่วม จะลงมติได้หรือไม่? คำตอบคือ **ทำได้ เมื่อครบองค์ประชุม** กล่าวคือ ต้องส่งหนังสือนัดประชุมคณะกรรมการโดยชอบก่อนตามระยะเวลาที่ข้อบังคับของบริษัทกำหนด (ถ้ามี) และหากกรรมการฝ่ายหนึ่ง *ได้รับหนังสือนัดแล้วแต่เลือกไม่มา* กรรมการที่มาประชุมจะลงมติได้เมื่อจำนวนผู้เข้าประชุมครบองค์ประชุม องค์ประชุมกรรมการเป็นไปตามข้อบังคับของบริษัทหรือที่คณะกรรมการกำหนดไว้ตามมาตรา 1158 และมาตรา 1160 หากไม่ได้กำหนดไว้และบริษัทมีกรรมการเกินกว่าสามคน ต้องมีกรรมการเข้าประชุมสามคน ส่วนบริษัทที่มีกรรมการไม่เกินสามคน มาตรา 1160 ไม่ได้กำหนดจำนวนไว้ จึงควรตรวจข้อบังคับเรื่ององค์ประชุมก่อนนัดประชุม เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว มติถือเสียงข้างมากตามมาตรา 1161

ข้อแตกต่างสำคัญจากคดีนี้คือ ในกรณีที่กรรมการ "ไม่เข้าประชุม": ยังมีการ "นัดประชุม" จริงๆ เกิดขึ้น แต่ในคดีตามฎีกาที่ 6555/2567: ไม่มีการ "นัดประชุม" จริงๆ เลย จึงเป็นคนละกรณีกัน

## สิทธิร้องเพิกถอนตาม ป.พ.พ. มาตรา 1195: กำหนดเวลาที่ต้องระวัง

ผู้ถือหุ้นที่ได้รับความเสียหายจากมติที่ประชุมซึ่งมีกระบวนการไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าวตาม ป.พ.พ. มาตรา 1195 โดยต้องร้องขอ**ภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันลงมติ** มาตรา 1195 บัญญัติว่า "การประชุมใหญ่นั้น ถ้าได้นัดเรียกหรือได้ประชุมกัน หรือได้ลงมติฝ่าฝืนบทบัญญัติในลักษณะนี้ก็ดี หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัทก็ดี เมื่อกรรมการหรือผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดร้องขึ้นแล้ว ให้ศาลเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบนั้นเสีย แต่ต้องร้องขอภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันลงมตินั้น" กำหนดเวลาจึงนับจากวันลงมติ แม้ผู้ร้องจะทราบมติในภายหลัง

> คำเตือน: กำหนดเวลา 1 เดือน
>
> หากไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนด มติที่ไม่ชอบอาจกลายเป็นผลผูกพันทางกฎหมายได้: ควรขอคำปรึกษาทางกฎหมายโดยเร็วเมื่อทราบว่ามีการประชุมที่อาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html

## เมื่อไรควรขอคำปรึกษา

สถานการณ์ที่ควรปรึกษาทันที

- ได้รับหนังสือให้โหวตเรียกประชุมวิสามัญโดยไม่มีการนัดประชุมกรรมการจริง
- มีการประชุมวิสามัญและมีมติกระทบสิทธิของท่านในบริษัท
- ต้องการเรียกประชุมวิสามัญอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อป้องกันการถูกเพิกถอนในภายหลัง
- มีข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นหรือกรรมการในบริษัทของท่าน

เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมายด้านกฎหมายหุ้นส่วน บริษัท และธุรกิจ พร้อมให้คำปรึกษาทั้งในแง่การวางขั้นตอนที่ถูกต้องตามกฎหมายก่อนดำเนินการ และการปกป้องสิทธิของผู้ถือหุ้นเมื่อเกิดข้อพิพาท

สรุปสาระสำคัญและหลักที่นำไปใช้

- "กรรมการ" ใน ป.พ.พ. มาตรา 1172 = *คณะกรรมการ* ต้องลงมติร่วมกัน ไม่ใช่คนเดียว
- ก่อนเรียกประชุมวิสามัญ ต้องมีการ *นัดประชุม + ปรึกษาหารือ + ลงมติ* ของคณะกรรมการก่อน
- การส่งหนังสือโหวตรายบุคคลโดยไม่มีการประชุมจริง = ไม่ชอบ ตามฎีกาที่ 6555/2567
- การประชุมประจำเดือน ≠ การประชุมเพื่อมีมติเรียกประชุมวิสามัญโดยเฉพาะ
- มติคณะกรรมการที่ไม่ชอบทำให้ขั้นตอนที่ตามมาไม่ชอบด้วย และมีเหตุให้ศาลเพิกถอน
- ต้องร้องเพิกถอนมติตาม ป.พ.พ. มาตรา 1195 *ภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันลงมติ*



**บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด** | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamcorporatelaw.com/articles/board-meeting-before-egm.html